

Socio-Economic Problems and the State

journal home page: <http://sepd.tntu.edu.ua>

Pavlykivska, O., Marushchak, L. & Bilous, O. (2021) Didzhytalizatsiia obliku – perspektyvy rozvytku [Digitalization of accounting – development prospects]. *Sotsialno-ekonomichni problemy i derzhava* [Socio-Economic Problems and the State] (electronic journal), Vol. 25, no. 2, pp. 618-624. Available at: <http://sepd.tntu.edu.ua/images/stories/pdf/2021/21poiopr.pdf>

ДІДЖИТАЛІЗАЦІЯ ОБЛІКУ – ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Ольга ПАВЛИКІВСЬКА

Леся МАРУЩАК

Ольга БІЛОУС

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

вул. Руська, 56, м. Тернопіль, 46001, Україна

e-mail: Olga.l.pavl@gmail.com

e-mail: lesyamar@ukr.net

e-mail: olgabilous@tntu.edu.ua

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-4104-1733>

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-8666-0071>

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-4305-6093>

Article history:

Received: October, 2021

1st Revision: October, 2021

Accepted: November, 2021

JEL classification:

M49

UDC:

657

DOI:

Анотація. Доведено, що розвиток цифрових технологій призводить до трансформації бізнес-процесів підприємств усіх форм власності. Така трансформація в сучасному світі визначається як проведення діджиталізації, що покликана спростити ведення бізнесу через підвищення ефективності й оперативності інформації, яка об'єднана у структуровані та логічні послідовності і схеми. З'ясовано, що система діджиталізації на підприємстві має базуватися на швидкому, ритмічному та своєчасному зборі даних, проведенні їх аналізу, з метою складання подальших планів і прогнозів для прийняття рішення щодо господарської діяльності підприємства. Ця система має пронизувати всі аспекти діяльності підприємства, і, як наслідок, має за мету їх інтеграцію у діяльність підприємства. В статті охарактеризовано основні етапи проведення діджиталізації бізнес процесів при прийнятті управлінських рішень. Визначено роль системи діджиталізованих процесів виробництва, що поєднує між собою окремі відокремлені виробничі та управлінські ланки підприємства в одне ціле, в одну ефективну управлінську систему, яка самостійно не приймає рішення, а лише дає інформаційні дані для прийняття рішення людиною, і тому вона постійно потребуватиме контролю, удосконалення, обслуговування та вкладання певних ресурсів у розвиток, як технічної бази, так і професійного удосконалення кадрів. Розвиток системи обліку вимагає всеохоплюючого використання, розповсюдження та покриття ІТ технологіями не лише підприємств, а і їх контрагентів, використовуючи при цьому новітні засоби інформатизації та трансформації уже існуючих. У процесі організації системи бухгалтерського обліку доведеться переформувувати облікову політику підприємства, переглянути значний масив операцій, поставити під сумнів використання на практиці окремих із них. З'ясовано, що діджиталізація в бізнесі докорінно змінює підхід до організації збору, обробки, зберігання та використання інформаційних даних, знижуючи витрати на виробництво і підвищуючи продуктивність роботи, а, отже, і рентабельність.

Ключові слова: управління, облік, інформація, діджиталізація, виробниче планування, оперативна діяльність

Павликівська О. Діджиталізація обліку – перспективи розвитку [Електронний ресурс] / Ольга Павликівська, Леся Марущак, Ольга Білоус // Соціально-економічні проблеми і держава. — 2021. — Вип. 2 (25). — С. 618-624. — Режим доступу: <http://sepd.tntu.edu.ua/images/stories/pdf/2021/21poiopr.pdf>

This open access article is distributed under a Creative Commons Attribution (CC-BY) 4.0 license.

1. Постановка проблеми.

На сьогоднішній день перед системою управління підприємством поставлене завдання, яке можна розглядати через наступні його розгалуження: по-перше, система покликана забезпечити швидке надходження достовірної інформації про фінансово-господарську діяльність, яка відображає реальний стан підприємства; по-друге, здійснити збір, стислої, чіткої, економічно обґрунтованої інформації та забезпечити її уніфікацію для спрощення узагальнення, по-третє, забезпечення своєчасності надходження актуальної інформації.

Сучасність вимагає прийняття оперативних ефективних управлінських рішень на підставі зібраної інформації, яка надійшла для розгляду своєчасно та є актуальною, з погляду управління, і дає можливість вчасно реагувати та здійснювати вплив, як у внутрішньому, так і зовнішньому середовищах.

Таку концепцію здійснення управлінням підприємством, через вищевказаний алгоритм, у сучасній економічній науці та практичній діяльності називають «діджиталізацією обліку». Такий напрямок розвитку у економічній науці та практиці, на відміну від країн заходу, почав розвиватись порівняно не давно, у зв'язку із розвитком конкурентного середовища, розвитком нових ринків збуту та активізацією динаміки розвитку ринку та зростанням конкуренції.

2. Аналіз останніх досліджень та публікацій.

Основними дослідниками, які приділяли увагу розвитку цифрових бізнес-процесів, як елемента системи діджиталізації є: Арнольд Х., Гусева О., Граймс Р., Краус Н., Легомінова С., Рорбек Р., Том Н., Фляйшман А. та ін.

3. Постановка завдання.

Сучасний світ вимагає збільшення та поглиблення ведення цифрових технологій, у тому числі і в економічних процесах, які щороку отримують нові напрямки та можливості, у той же ж час традиційні підходи до прийняття рішень з кожним роком застарівають. Тому сучасний світ вимагає йти з ним у ногу, впроваджувати нові підходи до управлінсько-облікової діяльності, розширювати законодавчо-нормативну базу, гармонізувати своє законодавство із світовими концептуальними основами ведення бізнесу, приймати на державному рівні рішення про розвиток цифрових технологій, у тому числі і в економічних бізнес-процесах.

Так, на нашу думку, насамперед система діджиталізації на підприємстві має базуватись на швидкому, ритмічному та своєчасному зборі даних, проведенні їх аналізу, з метою складання подальших планів і прогнозів для прийняття рішення щодо господарської діяльності підприємства. Ця система повинна пронизувати всі аспекти діяльності підприємства, і, як наслідок, має за мету їх інтеграцію у діяльність підприємства.

4. Виклад основного матеріалу.

Процеси розвитку діджиталізації повинні використовуватись і у виробничих процесах, і у логістичних чи збутових, фінансовій та інвестиційно-інноваційній діяльності підприємства. Використання системи діджиталізації у економіці підприємства значною мірою співвідноситься із завданнями обліку щодо збирання, формування, опрацювання, перетворення, аналізу та передачі масивів інформації для

формування ефективного реагування керівництва на будь-якому етапі чи виробничій ланці шляхом прийняття управлінського рішення.

Система бухгалтерського обліку має реагувати та, без сумніву, бути флагманом у процесах діджиталізації економічних процесів на підприємствах, в установах та організаціях. Дана концепція повністю узгоджується із метою бухгалтерського обліку, задекларованою у статті 3 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні». Відповідно до цього нормативно-правового документа: «Метою ведення бухгалтерського обліку і складання фінансової звітності є надання користувачам для прийняття рішень повної, правдивої та неупередженої інформації про фінансове становище, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства» [2].

Президент Міжнародної федерації бухгалтерів Рейчел Граймс на XX Всесвітньому Конгресі бухгалтерів акцентувала увагу на важливості облікової професії в розвитку економіки світу та відзначила, що ця професія потребує творчості у сприйнятті нової інформації, готовності до впровадження технічних новацій, завдяки яким зменшаться рутинні операції та економитиметься час для пошуку нових ідей та партнерів [1].

Заслуговує на особливу увагу думка авторів, які у своїй науковій праці відзначають: «... побудова облікової теорії значно виходить за межі розробки виключно термінологічного апарату. В першу чергу, це пов'язано з побудовою багаторівневих теоретичних конструкцій, які використовують досягнення найновіших теорій суміжних наук (інформаційних систем, теорії управління, системології, тощо) та базуються на сукупності загальнометодологічних принципів. Саме тому, розробка облікових принципів є важливим етапом в теоретико-обліковому осмисленні» [3].

Система діджиталізованих процесів у виробництві має поєднувати між собою відокремлені виробничі та управлінські ланки підприємства в одне ціле, в одну ефективну управлінську систему. І хоча всі процеси підприємства будуть діджиталізовані, система самостійно не повинна приймати рішення, вона лише дає інформаційні дані для прийняття рішення людиною, і тому система постійно потребуватиме контролю, удосконалення, обслуговування та вкладання певних ресурсів у розвиток, як технічної бази, так і професійного удосконалення кадрів. Тобто, метою проведення цифрових маніпуляцій з інформаційними даними є досягнення певної їх трансформації та розвиток, як існуючих так, і розвитку нових галузей економіки, а також трансформування звичайних сфер життєдіяльності людини у нові, більш ефективні та сучасні.

Такий розвиток є можливим лише тоді, коли ідеї, дії, ініціативи та програми, які стосуються цифровізації, будуть інтегровані, зокрема, в національні, регіональні, галузеві стратегії і програми розвитку.

Розвиток системи обліку вимагає всеохоплюючого використання розповсюдження та покриття ІТ-технологіями не лише підприємств, а і їх контрагентів, використовуючи при цьому новітні засоби інформатизації та трансформації уже існуючих. Оскільки діючі технології, які апробовані та довели свою ефективність, можуть використовуватись у діяльності підприємств.

На нашу думку, першочерговими та необхідними у функціонуванні системи обліку в майбутньому є інструменти, відображені на рис. 1.

В процесі організації системи бухгалтерського обліку доведеться переформувати облікову політику підприємства, переглянути значний масив операцій, поставити під сумнів використання на практиці окремих із них. Окрім цього, у процесі використання принципів діджиталізації необхідно визначитись зі змістом та значенням понять, пов'язаних із цією сферою, можливості їх використання в процесі

удосконалення системи обліку. На думку Гусевої О. Ю. та Легомінової С. В., безконфліктне співіснування бізнес-процесів дозволить досягнути стратегічної мети, а саме, драйверів прибутковості підприємства, драйверів грошового потоку та нематеріальних активів, організаційної відповіді підприємства на виклики зовнішнього середовища та перманентно змінних вимог споживачів.

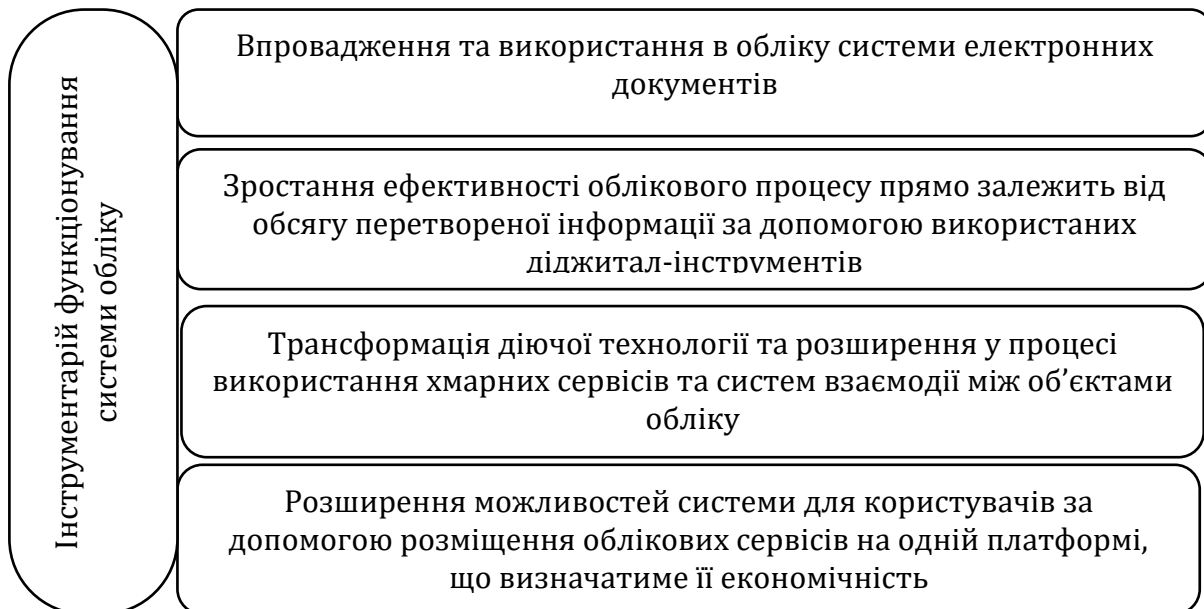

Рис. 1. Інструментарій функціонування системи обліку в діджитал-середовищі

Основна ідея використання діджитал-інструментів полягає, в першу чергу, у спрощенні облікового процесу, виконанні властивих йому функцій з максимальною ефективністю, оскільки діджиталізація нерозривно пов'язана з інформацією.

Усе вище перелічене не є виключним набором інструментів, які сприятимуть удосконаленню системи обліку. Це швидше її філософія, сучасне наповнення та розвиток, що полягає у спрощенні та пришвидшенні бізнес-процесів підприємства. Проте, їх свідоме ігнорування – це неминуха поразка перед конкурентами.

Слід констатувати, що діджиталізація в економічному механізмі підприємства загалом, та у структурі системи обліку, зокрема, – не просто тренд, а необхідність, що визначатиме й спонукатиме його неминучий розвиток у даному напрямі. Інформаційні технології дають можливість прискорити традиційні для облікової системи процеси вимірювання, реєстрації, документування, відображення, перетворення, зберігання тощо. Тобто, удосконалення технічної й технологічної складової обліку з урахуванням діджитал-інструментів сприятиме подальшому розвитку її досконалішої організації.

Сучасний рівень розвитку комп'ютерних технологій, дозволяє вести контроль за значною кількістю показників. Тому, на нашу думку, діджиталізацію доцільно впроваджувати поетапно, що відображено на рис. 2.

Спираючись на дане програмне забезпечення та зібрані ним показники, у підприємства створюється єдиний інформаційний простір, який структурно розподілений за ієрархічними рівнями і за сферами роботи – продаж, закупівлі, виробниче планування, оперативна діяльність, фінансовий і складський облік тощо, який дозволяє охопити абсолютно всі сфери. Вся інформація накопичується і вводиться в єдину базу, звідки з легкістю може бути отримана за запитом.

Тому, на нашу думку, доцільно відзначити, що діджиталізація всіх адміністративно-господарських і виробничих процесів спрямована на підвищення продуктивності праці, спрощення виробничих процедур, забезпечення контролю за діяльністю підприємства, зменшення витрат, через створення спеціальних програм, за допомогою яких можна провести аналіз діяльності та визначити відхилення у виробничому процесі.

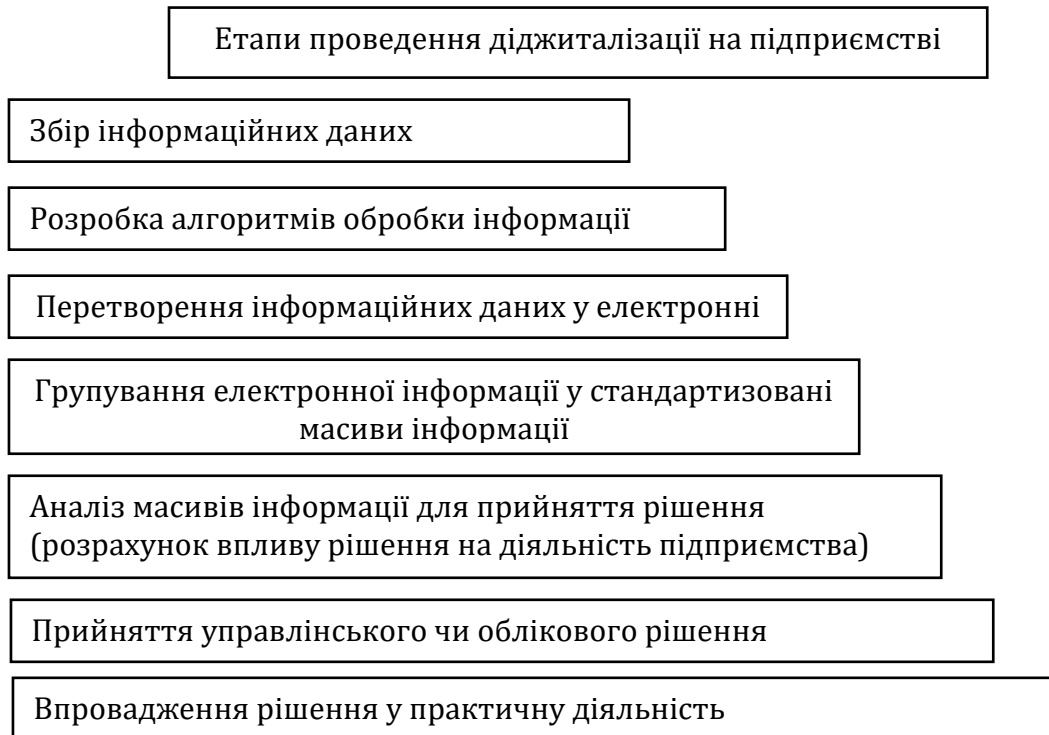

Рис. 2. Етапи проведення діджиталізації на підприємстві

Все це сприятиме розвитку бізнес-процесів не тільки у окремо взятому підприємству, а й цілих галузях, що, відповідно, внесе зміни у розвиток цілої країни, тобто на етапі впровадження діджитал-технологій керівництво підприємства має на меті зайняти лідируючі позиції у своїй сфері із понесенням мінімальних затрат. Також, сприяння технологічного розвитку підприємства відкриває нові можливості щодо управління ним через віддалену роботу.

5. Висновки та перспективи подальших досліджень в даному напрямку.

Зважаючи на різноманіття спеціалізованого програмного забезпечення та функцій, які поставлені перед ним на виконання, програмне забезпечення потребує адаптації під особливості умов ведення обліку на конкретному господарюючому суб'єкті, та не здатне у повній мірі відображати його сильні та слабкі точки. Впровадження технології дозволить полегшити ведення управлінського обліку на підприємствах та без значних зусиль формувати для керівного персоналу комплексну управлінську інформацію. Діджиталізація, як процес оцифрування інформації обліку – це еволюційний крок у розвитку практики бухгалтерського й управлінського обліку, а відтак є надактуальним в частині наукового пошуку та теоретичного обґрунтування.

Author details (in English)**DIGITALIZATION OF ACCOUNTING – DEVELOPMENT PROSPECTS****Olha PAVLYKIVSKA**

e-mail: Olga.l.pavl@gmail.com
 ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-4104-1733>

Lesia MARUSHCHAK

Ternopil Ivan Puluj National Technical University
 56 Ruska str., 46001, Ternopil, Ukraine

e-mail: lesyamar@ukr.net
 ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-8666-0071>

Olga BILOUS

e-mail: olgabilous@tntu.edu.ua
 ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-4305-6093>

Abstract. *The development of digital technologies leads to the transformation of business processes in enterprises of all forms of ownership. Such a transformation in the modern world is defined as digitalization, which is designed to simplify doing business by increasing the efficiency and effectiveness of information, which is combined into structured and logical sequences and schemes. It was found that the system of digitalization in the enterprise should be based on fast, rhythmic and timely data collection, analysis, in order to make further plans and forecasts for decision-making on the economic activity of the enterprise. This system should permeate all aspects of the enterprise, and, as a consequence, aims to integrate them into the enterprise. The article describes the main stages of digitalization of business processes in making management decisions. The role of the system of digitalized production processes, which combines separate production and management units of the enterprise into one whole, into one effective management system, which does not make decisions independently, but only provides information for human decision-making, and therefore it will constantly need control, improvement, maintenance and investment of certain resources in the development of both technical base and professional development. The development of the accounting system requires the comprehensive use, dissemination and coverage of IT technologies not only enterprises but also their counterparties, using the latest tools for informatization and transformation of existing ones. In the process of organizing the accounting system will have to reformulate the accounting policy of the enterprise, to review a significant array of operations, to question the use in practice of some of them. It has been found that digitalization in business radically changes the approach to the organization of collection, processing, storage and use of information data, reducing production costs and increasing productivity, and hence profitability.*

Key words: *management, accounting, information, digitalization, production planning, operational activities*

Appendix A. Supplementary material

Supplementary data associated with this article can be found, in the online version, at
<http://sepd.tntu.edu.ua/images/stories/pdf/2021/21poiopr.pdf>

Funding

The authors received no direct funding for this research.

Citation information

Pavlykivska, O., Marushchak, L. & Bilous, O. (2021) Didzhytalizatsiia obliku – perspektyvy rozvytku [Digitalization of accounting – development prospects]. *Sotsialno-ekonomichni problemy i derzhava* [Socio-Economic Problems and the State] (electronic journal), Vol. 25, no. 2, pp. 618-624. Available at:
<http://sepd.tntu.edu.ua/images/stories/pdf/2021/21poiopr.pdf>

Використана література:

1. Всесвітній конгрес бухгалтерів (WCOA 2018, Sydney). URL: <http://wcoa2018.sydney/>
2. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>
3. Pavlykivska O., Marushchak L. Accounting: science or craft? International Symposium Experience. Knowledge. Contemporary Challenges «Innovative Economic-Social Approaches in the Knowledge Society» (December 12th-13th, 2019). Bucharest, 2019. pp. 184–191.

References

1. Vsesvitnii konhres bukhhalteriv (WCOA 2018, Sydney) [World Congress of Accountants]. URL: <http://wcoa2018.sydney>.
2. Zakon Ukrayiny «Pro bukhhalters'kyi oblik ta finansovu zvitnist' v Ukrayini» [Law of Ukraine "On Accounting and Financial Reporting in Ukraine"]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>
3. Pavlykivska, O., Marushchak, L. (2019) Accounting: science or craft? International Symposium Experience. Knowledge. Contemporary Challenges «Innovative Economic-Social Approaches in the Knowledge Society». Bucharest. pp. 184–191.

© 2021 Socio-Economic Problems and the State. All rights reserved.
This open access article is distributed under a Creative Commons Attribution (CC-BY) 4.0 license.
You are free to:
Share — copy and redistribute the material in any medium or format Adapt — remix, transform, and build upon the material for any purpose, even commercially.
The licensor cannot revoke these freedoms as long as you follow the license terms.
Under the following terms:
Attribution — You must give appropriate credit, provide a link to the license, and indicate if changes were made.
You may do so in any reasonable manner, but not in any way that suggests the licensor endorses you or your use.
No additional restrictions
You may not apply legal terms or technological measures that legally restrict others from doing anything the license permits.

Socio-Economic Problems and the State (ISSN: 2223-3822) is published by Academy of Social Management (ASM) and Ternopil Ivan Pul'uj National Technical University (TNTU), Ukraine, Europe.

Publishing with SEPS ensures:

- Immediate, universal access to your article on publication
- High visibility and discoverability via the SEPS website
- Rapid publication
- Guaranteed legacy preservation of your article
- Discounts and waivers for authors in developing regions

Submit your manuscript to a SEPS journal at <http://sepd.tntu.edu.ua>

